

פרשת פנחס תשפה – אך בגורל: איך לאהוב את החיים שקיבלתי?

1. **במדבר כו:** לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות: לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעיט נחלתו ... אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מטות אבותם ינחלו, על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט - **רש"י:** 'לרב תרבה נחלתו' - לשבט שהיה מרובה באוכלוסין נתנו חלק רב... ולא נחלקה הארץ במידה, לפי שיש גבול משובח מחברו, אלא בשומא, בית כור רע כנגד בית סאה טוב, הכל לפי הדמים. ואף שלא היו החלקים שוים, שהרי לפי ריבוי השבט חלקו החלקים (ואין טעם לשלב גורל, שפועל בצורה שרירותית, בכל זאת) לא עשו אלא על ידי גורל והגורל היה על פי רוח הקודש. אלעזר הכהן היה מלובש באורים ותומים ואומר ברוח הקודש אם שבט פלוני עולה - תחום פלוני עולה עמו. ו[בנוסף] השבטים היו כתובים בשנים עשר פתקים וכן יב גבולים בשנים עשר פתקים ובללום בקלפי והנשיא מכניס ידו ונוטל שני פתקים ועולה בידו פתק של שם שבטו ופתק של גבול המפורש לו, והגורל עצמו היה צווח: עליתי לגבול פלוני לשבט פלוני, שנאמר 'על פי הגורל'.

במדבר יא,כו: וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד ותנח עליהם הרוח והמה בכתבים ויתנבאו במחנה - **רש"י:** 'והמה בכתבים' ... לפי שהחשבון עולה ל[שבעים נבחרים מ]שנים עשר שבטים - ששה לכל שבט, חוץ משני שבטים שאין מגיע אליהם אלא חמשה. אמר משה אין שבט שומע לי לפחות משבטו זקן, נטל ע"ב פתקין וכתב על שבעים 'זקן' ועל שניים חלק ... אמר טלו פתקים ומי שעלה בידו זקן - נתקדש ומי שעלה בידו חלק - אמר המקום לא חפץ בך.

רמב"ן: שנים עשר חלקים שווים עשו ממנה ונטל כל השבט החלק שיצא לו הגורל עליו... וזהו שאמר 'לשמות מטות אבותם ינחלו בין רב למעט', שיקחו כל המטות בשוה בין שהוא מרובה באוכלוסין או ממועט בהם ... ויהיה פירוש 'לרב תרבו נחלתו' - [בחלוקה הפנימית] לאנשי השבט עצמו. **אברבנאל:** בחלוקת הארץ היה ראוי שיובחנו שתי בחינות: המחוז בו יינתן לשבט חלקו ונחלתו, וכמות הארץ שיתנו לו באותו מחוז לאורכה ולרוחבה. ביאור המחוז בו ייפול נחלת כל שבט ושבט ראה יתברך שיתבאר בגורל, כדי שלא תיפול קטטה בין השבטים בהיות המקום האחד יותר משובח מן האחר... העניין השני כמה יינתן ממנה לכל שבט באותו מחוז שנפל הגורל - זה היה מסור ליהושע ולא לעזר.

תנחומא כו,ו: 'אך בגורל' - זהו שאמר הכתוב (משלי יח,יח) 'מדינים ישבית הגורל ובין עצומים יפריד' (ומבאר הרלב"ג: הגורל יבטל מדינים ומחלוקת בדברים שיש לחלוק זה עם זה והוא יפריד בין 'עצומים' - תקיפים וחזקים וישמרם מהזיק זה לזה).

2. סנהדרין מג,ב: הלך והפיל גורלות ונפל הגורל על עכן.

חולין צה,א: רב בדק במעבורת, שמואל בדק בספרא, רבי יוחנן בדק בינוקא

רמב"ם עבודה זרה יא,ה: אין מנחשין כעכו"ם ... כגון אלו שאומרים הואיל ונפלה פתי מפי או נפל מקלי מידי איני הולך למקום פלוני ... עבר שועל מימיני איני יוצא מפתח ביתי ... וכן המשים סימנים אם יארע כך וכך אעשה דבר פלוני ואם לא - לא אעשה כאליעזר עבד אברהם וכן כל כיוצא באלו - הכל אסור.

שו"ת חוות יאיר סא: מהתורה, הנביאים והכתובים שסמכו על הגורל, ככתוב 'אך בגורל תחלק הארץ' וכן סמכו על הגורל במיתת עכן ... ונאמר במשלי 'בחקיק יוטל הגורל ומה' כל משפטו' ואפילו באומות העולם היה מקובל כמו יונה והמן. מפני שקרוב הדבר שאם הגורל כהוגן - **תדבק בו השגחה העליונה.**

התועודיות תשמ"ט ג/224: ידוע מנהג ישראל מקדמת דנא כשהיו רוצים לברר איך להתנהג בעניני הרשות (בענין שלא נתפרשה הוראה בתורה), היו מבררים עפ"י גורל וכיו"ב, כמו לפתוח ספר קדוש (חומש וכיו"ב) ובמקום שנפתח הספר בהשגחה פרטית ומוצאים סימן ועפ"י"ז מחליטים כיצד לנהוג. **שיחות קודש תשכט ב/7:** נכון לעשות כן רק בדבר שיש בו 'ספק השקול', כאשר מוצו הדרכים האחרות על פי תורה ועל פי ההיגיון ועדיין עומדים על פרשת דרכים.

3. **תוכן מליקוטי שיחות ב/7-346:** בארץ ישראל היו חלקים שונים, הר, שפלה, עמק, שדה תבואה ושדה עצי פרי. כל אחד קיבל חלקו בארץ ישראל הגשמית לפי שייכותו בארץ ישראל הרוחנית. לכן חלוקת הארץ נעשתה בגורל, שכן השייכות לחלקו אינה נקבעת לפי טעם ודעת, אלא באמצעות גורל המסמל הכרעה שלמעלה מטו"ד. כך בתורה ומצוות עצמם, לכל אדם יש מצווה או זהירות השייכים לו בפרטות, כמו שאומרת הגמרא לגבי האמוראים, שלכל אחד הייתה מצווה בה היה 'זהיר טפי' וזהירות הזו הזהירה והאירה את שאר מעשה המצוות. לכן כאשר אדם חווה קשיים מיוחדים במצווה מסוימת, זו ראייה שהמצווה הזו שייכת אליו במיוחד, והשייכות אינה נובעת מטעם ודעת, ודווקא ההתמסרות אליה בכל כוחותיו, מאירה גם את שאר ענייניו.